

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp van decreet houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme
- Definitieve goedkeuring

Dit decreet machtigt de leden van een aantal Vlaamse diensten, voorzieningen en door de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest gesubsidieerde organisaties om te kunnen deelnemen aan een casuoverleg binnen een lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R), conform artikel 458ter Sw. en artikel 3, §1, tweede lid, tweede streepje van de wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme. Daarnaast bepaalt het decreet ten aanzien van deze Vlaamse diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties ook een aantal modaliteiten van deelname.

Bijlagen:

- Voorontwerp van decreet
- Memorie van Toelichting
- Advies van de Raad van State nr. 68.557/3 van 28 januari 2021

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Voorliggend dossier heeft betrekking op de beleidsvelden justitie en handhaving en binnenlands bestuur en stedenbeleid.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 17 juli 2020 werd het voorontwerp van decreet een eerste keer principiële goedgekeurd door de Vlaamse Regering:

- VR 2020 1707 DOC.0881-1 LIVC – notaQUINQUIES
- VR 2020 1707 DOC.0881-2 LIVC – decreetQUINQUIES
- VR 2020 1707 DOC.0881-3 LIVC – memorieSEXIES

Op 8 september 2020 verstrekke de Vlaamse Toezichtcommissie het advies nr. 2020/36. De Vlaamse Toezichtcommissie was van oordeel dat het voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden, indien een aantal elementen bijkomend werden geïmplementeerd. Hierbij wordt aangegeven op welke wijze werd tegemoetgekomen aan deze elementen:

- Opnemen van de term ‘verwerkingsverantwoordelijke’: deze term is uitdrukkelijk opgenomen in artikel 9, §3, van het voorontwerp.
- Duidelijkheid scheppen over de categorie personen die op het casusoverleg besproken worden conform de doeleinden van het casusoverleg: deze categorieën van personen zijn opgenomen in artikel 9, §1, tweede lid, van het voorontwerp.
- Categorieën van betrokkenen aanvullen met de andere personen die (zijdelings) in het casusoverleg kunnen vermeld worden: deze categorieën zijn uitdrukkelijk vermeld in artikel 9, §1, tweede lid, 2°, van het voorontwerp.
- Meer duidelijkheid brengen inzake de gegevens die de vertegenwoordigers van de vermelde instanties uit het overleg opnemen in hun eigen dossiers. Er moet uitgelegd of bepaald worden hoe de toegang tot die gegevens beperkt is of wordt binnen hun eigen organisatie: in artikel 9, §3, tweede lid, van het voorontwerp is toegevoegd dat de maatregelen ter beveiliging van de persoonsgegevens onder meer het voorzien in een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer omvat, conform de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, en conform artikel 32 van de AVG. De artikelsgewijze bespreking geeft meer toelichting bij deze toevoeging. Alleszins zal dit element verder uitgewerkt worden in het draaiboek.
- De verlenging van de bewaartermijn verder regelen: hiertoe zijn de objectieve criteria om de bewaartermijn te kunnen verlengen, opgenomen in artikel 9, §4, tweede lid, van het voorontwerp. Ook is nu bepaald dat de verlenging van de maximale bewaartermijn voorafgaandelijk besproken wordt in het kader van een LIVC R.
- De transparantiemaatregelen uitwerken: hiertoe werd een artikel 11 toegevoegd in het voorontwerp. Meer toelichting hieromtrent is opgenomen in de artikelsgewijze bespreking.
- De Vlaamse Regering opdragen de toegangsmodaliteiten te specificeren, alsook logging en het beschikbaar houden van deze log-gegevens op te leggen. De VTC geeft in punt 65 van haar advies aan: “In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren.” Op basis daarvan is in artikel 9, §3, tweede lid, van het voorontwerp toegevoegd dat de maatregelen ter beveiliging van de persoonsgegevens onder meer het voorzien in een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer bevat. Artikel 9, §3, derde lid, van het voorontwerp bepaalt dat de Vlaamse Regering deze maatregelen ter beveiliging van de persoonsgegevens nader kan bepalen. Dit element zal ook onderdeel uitmaken van het draaiboek.
- In het geval gekozen zou worden de mogelijkheid van teleconferencing in te voeren, de Vlaamse Regering opdragen hiervoor strenge minimumregels op te leggen: de mogelijkheid

van teleconferencing wordt momenteel niet voorzien in het voorontwerp. Dit zou immers een gezamenlijke regeling met de federale overheid noodzaken.

Op 30 oktober 2020 werd het voorontwerp van decreet een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering:

- VR 2020 3010 DOC.1197-1 LIVC – notaBIS
- VR 2020 3010 DOC.1197-2 LIVC – decreet
- VR 2020 3010 DOC.1197-3 LIVC – memorie
- VR 2020 3010 DOC.1197-4 LIVC - advies

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), de Vlaamse Jeugdraad, de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) en de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin brachten respectievelijk op 12 november 2020, 25 november 2020, 26 november 2020 en 30 november 2020 een advies uit. De volledige bespreking van deze adviezen zijn als bijlage bij deze nota gevoegd. Hierbij worden de belangrijkste elementen toegelicht:

- Alle adviesraden benoemen de vrijwillige deelname, het spreekrecht, de bijzondere geheimhoudingsplicht en de mogelijkheid tot vertegenwoordiging door een vaste vertegenwoordiger als positieve en zelfs cruciale elementen in het decreet.
- Alle adviesraden zijn het eens over het belang van het draaiboek. In dat kader moet worden benadrukt dat het draaiboek geënt zal worden op het decreet, aangezien het decreet de regelgevende basis van het draaiboek zal zijn. Toch zal de totstandkoming van het draaiboek gelijklopen met de goedkeuringsprocedure van het ontwerp van decreet. Het is immers van belang dat het ondersteunende draaiboek meteen beschikbaar is voor de organisaties op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet. In het draaiboek zal onder meer uitgebreid aandacht worden besteed aan de praktische toepasbaarheid van de decretale regeling inzake gegevensbescherming.
- De adviesraden vragen om, nu er opnieuw een volwaardige federale regering is, de piste van het samenwerkingsakkoord opnieuw te bekijken. Dat is zeker de bedoeling, aangezien er aan een aantal van de bezorgdheden en opmerkingen van de adviesraden enkel door middel van een samenwerkingsakkoord kan worden tegemoet te komen (bv. enkele aspecten inzake gegevensbescherming, de wijze en inhoud van de uitnodiging, etc.). Hiertoe werden reeds eerste contacten gelegd met de federale overheid.
- De verplichting om een gemotiveerd antwoord voor te leggen indien genodigden niet wensen deel te nemen aan een casuoverleg, wordt door de SARC en de Vlaamse Jeugdraad kritisch onthaald. Dit zal uitgebreid worden meegenomen bij de opmaak het draaiboek zodat die sensibiliserende functie aan de hand van voorbeelden kan uitgelegd worden. Om toch de ongerustheid inzake mogelijke gevolgen omwille van niet-deelname weg te nemen, wordt de volgende zin nog toegevoegd aan de MvT: “Niet-deelname aan een LIVC-R heeft dus geen negatieve gevolgen voor de genodigden of hun organisatie in kwestie.”
- De SARC en de Vlor benadrukken het belang om de Vlaamse Gemeenschapscommissie te betrekken bij de verdere uitwerking van het decreet en het draaiboek. Hiervoor wordt contact opgenomen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft een vertegenwoordiger in het Vlaams Platform Radicalisering, waar zowel het voorontwerp van decreet als de opzet en krachtlijnen van het draaiboek reeds in besproken werden en ook in de verdere uitwerkingsfase aan bod zullen komen, dus ze worden op die manier telkens op de hoogte gebracht van de verdere ontwikkelingen.
- De Vlaamse Jeugdraad en de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin vragen om een kwantitatieve en kwalitatieve monitoring van de LIVC's R. Er zal, in samenwerking

met de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten, worden nagegaan hoe er in dergelijke monitoring kan voorzien worden. Daarnaast zal het draaiboek ook bijgestuurd worden op basis van een evaluatie van de lokale praktijk. Bovendien wordt ook een artikel 12 toegevoegd aan het ontwerp van decreet dat de Vlaamse Regering uitdrukkelijk oplegt om het decreet te evalueren binnen de drie jaar na inwerkingtreding.

Op 18 december 2020 werd het voorontwerp van decreet een derde keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering:

- VR 2020 1812 DOC.1493-1 LIVC – nota
- VR 2020 1812 DOC. 1493-2 LIVC – decreet
- VR 2020 1812 DOC. 1493-3 LIVC – memorie
- VR 2020 1812 DOC. 1493-4 LIVC – advies
- VR 2020 1812 DOC. 1493-5 LIVC – advies
- VR 2020 1812 DOC. 1493-6 LIVC – advies
- VR 2020 1812 DOC. 1493-7 LIVC – advies
- VR 2020 1812 DOC. 1493-8 LIVC – bijlageBIS

.Op basis daarvan werd advies gevraagd aan de Raad van State, die het advies nr. 68.557/3 uitbracht op 28 januari 2021. In dit advies wordt het volgende opgemerkt:

- De Raad van State acht de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest bevoegd voor het machtigen van de Vlaamse deelnemers, het bepalen van de voorwaarden voor deelname en de verwerking van persoonsgegevens in hoofde van de gemachtigde leden, en dit op basis van de materiële bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. Op bepaalde punten wordt de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, uitgebreid. Hiervoor is een beroep op de impliciete bevoegdheden (art. 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) vereist. De Raad van State geeft aan dat in de memorie van toelichting verantwoord moet worden dat de bepalingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, dat de betrokken aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat de weerslag van de ontworpen bepaling op die aangelegenheid slechts marginaal is. Deze verantwoording wordt bij de artikelsgewijze bespreking (zie artikel 4, artikel 7 en artikel 8) opgenomen.
- De Raad van State merkt op dat artikel 9, 10 en 11 in die zin moeten worden gelezen dat ze enkel van toepassing kunnen zijn op de verwerking van persoonsgegevens door de door het voorontwerp gemachtigde deelnemers, en niet op de verwerking van persoonsgegevens met betrekking tot het casusoverleg zelf. Het voorontwerp van decreet beoogt inderdaad enkel een toepassing op de gemachtigde deelnemers. De Raad van State adviseert ook om een samenwerkingsakkoord te sluiten tussen alle bij het casusoverleg betrokken overheden. Dit samenwerkingsakkoord is in voorbereiding.
- Volgens de Raad van State voorziet artikel 36, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG), gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 ervan, in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit, bedoeld in de wet van 3 december 2017 ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’, te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking.

Inmiddels werd bij artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens opgericht. De Vlaamse toezichtcommissie (VTC) is een autonome dienst

met rechtspersoonlijkheid en is als toezichthoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 36, lid 4, van de AVG verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van de AVG door de instanties. Ingevolge artikel 51, lid 1, van de AVG kan immers elke lidstaat één of meer onafhankelijke overheidsinstanties, verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van deze verordening, oprichten.

Sinds de bekendmaking van de aanstelling van de leden van de VTC door de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad d.d. 29 maart 2019, is de VTC ingevolge artikel 10/4, §1, van voornoemd decreet bevoegd om hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering adviezen te verstrekken omtrent elke aangelegenheid met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens. Er moet aldus worden vastgesteld dat er in dit geval een advies is waarbij het ontwerp is getoetst aan de AVG.

De suggestie van de Raad van State om een samenwerkingsakkoord af te sluiten, werd bezorgd aan de bevoegde diensten binnen de Vlaamse Overheid.

- De Raad van State adviseert om de bijkomende toelichting omtrent het niet uitdrukkelijk opnemen van jeugdwerkers in artikel 3 toe te voegen in de memorie van toelichting. Dit is gebeurd in de artikelsgewijze bespreking (zie artikel 3).
- De Raad van State merkt volgende zaken op bij artikel 7 van het voorontwerp:
 - o Er is geen decretale grond voorzien voor het lid dat rechtstreeks betrokken is bij de op het casusoverleg besproken persoon, om (desgevallend) zijn beroepsgeheim te doorbreken en informatie te delen met de vaste afgevaardigde die zal deelnemen aan het casusoverleg.
 - o De mogelijkheid tot terugkoppeling door de vaste afgevaardigde naar het lid dat rechtstreeks betrokken is bij de op het casusoverleg besproken persoon, is niet voldoende duidelijk geregeld in het voorontwerp.
 - o Er is niet voorzien in een geheimhoudingsplicht voor het lid naar wie teruggekoppeld wordt, wat problematisch is indien dit lid niet gebonden is door een beroepsgeheim.
 - o In artikel 7, derde lid, wordt enkel 'reglementering' vermeld. Deze omschrijving dient te worden aangepast opdat een discretieplicht die bijvoorbeeld geregeld in een arbeidsovereenkomst wordt vastgelegd, ook gevat wordt door artikel 7, derde lid.Om tegemoet te komen aan deze opmerkingen, werd artikel 7, tweede en derde lid, grondig aangepast. De toelichting bij deze aanpassingen wordt opgenomen in de artikelsgewijze bespreking (zie artikel 7).
- De Raad van State beveelt aan om in de memorie van toelichting te verduidelijken wat precies wordt verstaan onder de 'bespreking' van een betrokkene, vermeld in artikel 9, §4, van het voorontwerp. Deze toelichting is opgenomen in de artikelsgewijze bespreking (zie artikel 9).

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Sinds de opkomst van de problematiek van gewelddadige radicalisering en de gevolgen daarvan, zijn er een hele reeks initiatieven genomen om deze fenomenen tegen te gaan door onder meer in te

zetten op informatiedeling, samenwerking en coördinatie. In het beleid dat ter zake werd ontwikkeld¹ werd aangegeven dat deze problematiek een integrale aanpak vergt met een combinatie aan repressieve, preventieve en curatieve maatregelen, ook op lokaal vlak. De oprichting van de LIVC structuur en de uitwisseling van informatie vinden we voor de eerste keer terug in de omzendbrief van 21 augustus 2015 betreffende de informatie-uitwisseling rond en de opvolging van Foreign Terrorist Fighters).

Met deze omzendbrief werd voor het eerst gevraagd om een Lokale Integrale Veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R) op te richten. Toen er ook nieuwe categorieën zoals de 'Homegrown Terrorist Fighters' (zoals gedefinieerd in artikel 1, 14° van het Koninklijk besluit van 21 juli 2016 betreffende de gemeenschappelijke gegevensbank Terrorist Fighters) en de 'Haatpropagandisten' (zoals gedefinieerd in artikel 1, 11° van het Koninklijk besluit van 23 april 2018 betreffende de gemeenschappelijke gegevensbank Haatpropagandisten en tot uitvoering van sommige bepalingen van de afdeling 1bis "Het informatiebeheer" van hoofdstuk IV van de wet op het politieambt) in beeld kwamen, is er een nieuwe omzendbrief van 22 mei 2018 gekomen.

Een LIVC R is een lokaal, door de burgemeester georganiseerd, overlegplatform, dat de relevante lokale socio-preventieve, socio-curatieve en maatschappelijke partners bij elkaar brengt. Met relevant wordt bedoeld dat ze een rol kunnen spelen in een casusgerichte opvolging van personen die in meer of mindere mate signalen van radicalisering vertonen.

Met de federale wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme kwam er een wettelijke basis die elke gemeente verplicht tot oprichting van een LIVC R.

Om de goede werking van de LIVC R te waarborgen, is het noodzakelijk dat er vertrouwelijke informatie kan gedeeld worden. De leden van de Vlaamse diensten en voorzieningen en organisaties die door de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest gesubsidieerd worden, die zouden deelnemen aan een LIVC R, vervullen echter vaak een noodzakelijke vertrouwensfunctie die maatschappelijk erkend wordt en zijn dus gebonden door het beroepsgeheim. Dit impliceert dat geheimplichtigen alle informatie die ze vernemen in de uitoefening van de vertrouwensfunctie en die van nature geheim is of werd toevertrouwd met de bedoeling niet te worden verspreid, valt onder de notie 'geheim'. Het wetens en willens bekendmaken van een geheim aan derden is strafbaar, tenzij een uitzondering op het beroepsgeheim de geheimplichtigen toelaten of verplichten de informatie te onthullen. Artikel 458ter van het Strafwetboek voorziet in zo'n mogelijkheid om het beroepsgeheim te doorbreken in een zogenaamd "casuoverleg". De federale wet LIVC R bepaalt uitdrukkelijk in artikel 5 dat de LIVC R een overlegstructuur is in de zin van artikel 458ter van het Strafwetboek.

Dit betekent dat de deelnemers aan een LIVC R, die gebonden zijn door het beroepsgeheim, kunnen deelnemen aan het casuoverleg en binnen dit kader geheimen kunnen delen die betrekking hebben op het voorkomen van terroristische misdrijven waarvoor het overleg werd georganiseerd. Artikel 458ter van het Strafwetboek vereist niet dat alle deelnemers aan het casuoverleg gehouden zijn tot het beroepsgeheim. Zowel geheimplichtigen als niet-geheimplichtigen kunnen worden betrokken bij het overleg. Voor de geheimplichtigen is artikel 458ter Sw. van belang omdat het hen toelaat geheimen te delen met derden. Voor de niet-geheimplichtigen is artikel 458ter Sw. van belang omdat het hen een bijzondere geheimhoudingsplicht oplegt voor de tijdens het overleg vernomen geheimen.

¹ FOD Justitie en FOD Binnenlandse Zaken, "Kadernota Integrale Veiligheid 2016-2019", 2016, 5; Omz. 22 mei 2018 van de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken en de minister van Justitie betreffende de informatie-uitwisseling rond en de opvolging van terrorist fighters en haatpropagandisten, 8-9; X. "Lokale integrale veiligheidscel (LIVC)" https://preventie-radicalisering-polarisering.vlaanderen.be/sites/preventie-radicalisering-polarisering/files/leidraad_livc.pdf; E. CALLEWAERT, R. SANDERS en A. SWAELENS, "Zakboekje voor de burgemeester. Handleiding en good practices voor de organisatie van een eigen Lokale Integrale Veiligheidscel", https://gouverneurwestvlaanderen.be/sites/default/files/documents/zakboekje_livc_0.pdf, 3.

Dit biedt aan houders van het beroepsgeheim de garantie dat de geheimen die ze delen in het kader van een LIVC R niet door niet-geheimplichtigen bekend gemaakt worden aan derden.

Wat nog steeds ontbrak was een overkoepelende regeling voor wie kan deelnemen aan een casusoverleg binnen een LIVC R en volgens welke modaliteiten. In de praktijk werden er al LIVC's R georganiseerd waarbij de deelname van de Vlaamse diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties evenwel nog niet decretaal was onderbouwd.

Tot op heden ontbrak een decretale basis voor de Vlaamse diensten en voorzieningen om te kunnen deelnemen aan een casusoverleg binnen een LIVC R zonder daarbij hun eventuele beroepsgeheim te schenden. Het huidige ontwerp komt hieraan tegemoet.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

De wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme gaf een wettelijke basis aan de LIVC R. Deze wet bepaalt de doestelling van de LIVC R, met name de voorkoming van terroristische misdrijven bedoeld in Titel I ter van Boek II van het Strafwetboek, en legt het initiatief tot oprichting bij de burgemeester. Verder bepaalt de wet de samenstelling van de LIVC R. Artikel 3, §1, tweede lid bepaalt hieromtrent:

Omwille van de bijdrage die zij vanuit hun functie kunnen leveren aan een geïndividualiseerde casusgerichte opvolging, op het niveau van de lokale geografische entiteit, van personen die signalen vertonen van een radicaliseringsproces in de zin van artikel 3, 15°, van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, nemen, op uitnodiging van de burgemeester, ook deel aan de LIVC R:

*- de personeelsleden van de gemeente of andere diensten die werken op gemeentelijk niveau;
- de leden van diensten die tot de bevoegdheden van de gemeenschappen en gewesten behoren en daartoe gemachtigd worden door hun respectievelijke overheden bij of krachtens een decreet of ordonnantie.*

In navolging van de wet LIVC R dienen de gemeenschappen en de gewesten de leden van de diensten te machtigen om te kunnen deelnemen aan een casusoverleg binnen een LIVC R.

Daarnaast werd het noodzakelijk geacht om een aantal modaliteiten van deelname te regelen, opdat de gemachtigde Vlaamse diensten en voorzieningen ook daadwerkelijk kunnen deelnemen aan een casusoverleg conform artikel 458ter van het Strafwetboek.

Aangezien in het voorontwerp van decreet een groot aantal diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties gemachtigd worden om deel te nemen aan een casusoverleg binnen een LIVC R, die gekenmerkt worden door een grote differentiatie (naar grootte, territoriale werking, wel of geen hulpverlening, al dan niet onderworpen aan beroepsgeheim, professioneel of vrije tijd,...), is het van belang dat het voor alle mogelijke deelnemers duidelijk is op welke wijze zij kunnen/mogen deelnemen. Aangezien het niet vanzelfsprekend is dat bv. een coach binnen een sportvereniging op de hoogte is van de regelgeving inzake LIVC R en inzake het casusoverleg, is het van belang dat er een draaiboek wordt opgesteld dat op duidelijke wijze het kader inzake LIVC R uiteenzet. In dit draaiboek zal niet enkel aandacht worden besteed aan het regelgevende kader, maar ook aan het praktische verloop van een LIVC R.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

In het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 wordt eenduidig bepaald: *“We creëren een decretaal kader zodat medewerkers van Vlaamse diensten en voorzieningen kunnen deelnemen aan een LIVC, zonder dat ze daarbij hun eventuele beroepsgeheim schenden”* (p. 99 en 192). Dit ontwerp van decreet komt hieraan tegemoet.

In dit ontwerp van decreet worden hiertoe een aantal maatregelen getroffen.

- De leden van een aantal Vlaamse diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties worden gemachtigd om deel te nemen aan een casuoverleg binnen een LIVC R (art. 3).
- De rol en taak van de deelnemers en de mate waarin de deelnemers informatie kunnen uitwisselen conform artikel 458ter Sw., worden bepaald (art. 4, 5, 6 en 8).
- Er wordt in de mogelijkheid voorzien dat de diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties een vaste vertegenwoordiger aanduiden om deel te nemen aan een casuoverleg binnen een LIVC R (art. 7).
- Er wordt een regeling opgenomen betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de deelnemers, zodat zij dit op gewettigde wijze kunnen doen in het kader van een casuoverleg binnen een LIVC R (art. 9, 10 en 11).

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

Er werd een kind- en jongereneffectrapport (JoKER) opgemaakt.

In het kind- en jongereneffectrapport wordt na een omstandige probleemanalyse m.b.t. mogelijke gevolgen van een deradicaliseringsbeleid en de organisatie van een LIVC R, op de rechten van kinderen en jongeren, ingegaan op het antwoord dat dit ontwerpdecreet op (een aantal van) deze probleemaspecten biedt.

Met de uitwerking van dit LIVC R decreet wordt gepoogd om, binnen de Vlaamse bevoegdheden en binnen de afweging tussen beroepsgeheim, rechten en belang van betrokkenen (jongeren) én de finaliteit van het LIVC R, duidelijkheid te creëren voor actoren die onder de Vlaamse bevoegdheid vallen. Hierbij wordt op een aantal bekommernissen vanuit kinderrechtenperspectief een antwoord geboden. Zo kunnen genodigden zelf inschatten of ze deelnemen, wat hun vertrouwensrelatie met jongeren kan beveiligen. Er wordt ook specifieke aandacht besteed aan het omgaan met persoonsgegevens in casussen die minderjarigen betreffen. Een aantal bekommernissen vallen echter niet onder de Vlaamse bevoegdheidsverdeling en kunnen hier niet geregeld worden. Op deze punten zal een samenwerkingsakkoord worden nagestreefd. Een ander deel van de, meer praktijkgerichte vragen, kunnen echter wel opgevangen worden in het draaiboek dat de Vlaamse regering voorziet op te stellen, in samenwerking met de verschillende sectoren. En tenslotte een laatste deel van de opmerkingen, over de terminologie en de verschillende vormen van extremisme en het preventieve karakter van de LIVC's R, zullen tevens worden meegenomen in het Vlaams actieplan ter bestrijding van radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisering.

Daarnaast werden nog twee andere opties bekeken:

- de nuloptie, waarbij de deelname van Vlaamse diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties aan de bij wet vastgelegde LIVC R, niet wordt geregeld. Het uitblijven van een volwaardige regeling voor deelname vanuit diensten en voorzieningen onder gemeenschaps- en gewestbevoegdheid creëert rechtsonzekerheid en onduidelijkheid voor deze deelnemers én dus ook voor kinderen en jongeren die bij die deelnemers terecht kunnen. Deze onduidelijkheid laat ook veel invulmogelijkheden open voor de lokale overheden, wat

rechtsongelijkheid voor betrokken jongeren in de hand werkt. Deze optie geniet niet de voorkeur.

- Een andere optie, is de uitwerking van een samenwerkingsakkoord of een decreet én een samenwerkingsakkoord tussen gemeenschaps- en gewestregeringen en de federale overheid om deze materie te regelen. Deze optie biedt de mogelijkheid om in samenspraak de verschillende modaliteiten uit te klaren. Een aantal aandachtspunten vanuit kinderrechtenperspectief die nu niet bij decreet kunnen geregeld worden, zouden hier wel een antwoord kunnen krijgen. De piste van een samenwerkingsakkoord was lange tijd niet mogelijk omwille van het ontbreken van een gesprekspartner, namelijk een volwaardige federale regering. Nu er opnieuw een volwaardige federale regering is, wordt deze piste, aanvullend bij het ontwerp van decreet, ondertussen verkend.

Impact op grondrechten en gelijkheidsbeginsel

Voorliggend ontwerp van decreet bevat louter de machtiging van Vlaamse diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties om te kunnen deelnemen aan een casusoverleg binnen een LIVC R en bepaalt een aantal modaliteiten van deelname, die voor een groot deel af te leiden zijn uit de toepassing van artikel 458ter Sw. en de federale wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme. Vanuit die optiek is de impact van het ontwerp van decreet op grondrechten en het gelijkheidsbeginsel beperkt.

De diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties verkrijgen door de machtiging om deel te nemen aan een casusoverleg binnen een LIVC R, de mogelijkheid om op wettelijke wijze hun beroepsgeheim te doorbreken. Deze maatregel streeft een legitiem doel na, met name de voorkoming van terroristische misdrijven. Op basis van artikel 458ter Sw. kan deze doelstelling aanvaard worden voor het doorbreken van het beroepsgeheim – mits voldaan is aan de randvoorwaarden.

Deze maatregel is niet alleen geschikt, maar ook noodzakelijk om hogervermeld doel te bereiken. Het casusoverleg beoogt namelijk begeleiding en opvolging van de betrokkene, om op die wijze te voorkomen dat de betrokkene zou overgaan tot het plegen van terroristische misdrijven. Dit kan niet als een aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau van de betrokkenen worden beschouwd, gezien de vele waarborgen die er worden getroffen waaronder de geheimhoudingsplicht in hoofde van de deelnemers aan het casusoverleg en de regeling betreffende bescherming van de persoonsgegevens. Bovendien moet worden benadrukt dat genodigden niet verplicht zijn om deel te nemen aan het overleg en zijn zij in geval van deelname vrij om te beslissen welke informatie zij wel of niet meedelen. Vanuit die optiek kan de maatregel als proportioneel t.o.v. het na te streven doel worden beschouwd.

Er wordt in hoofde van de deelnemers de mogelijkheid voorzien om persoonsgegevens te verwerken. In die zin heeft het ontwerp van decreet een impact op het recht op privé- en gezinsleven. In artikel 9, 10 en 11 van het ontwerp van decreet wordt een uitvoerige regeling hieromtrent opgenomen met een aantal waarborgen ter bescherming van het recht op privé- en gezinsleven van de betrokkene. Ter waarborging van dit grondrecht werd aan de Vlaamse Toezichtcommissie advies gevraagd omtrent dit ontwerp van decreet. De Vlaamse Toezichtcommissie was van oordeel dat het ontwerp van decreet voldoende waarborgen biedt, mits enkele aanpassingen, die in de mate van het mogelijke werden doorgevoerd.

Er is in het ontwerp van decreet geen sprake van een verschillende behandeling van vergelijkbare situaties, of van een gelijke behandeling van wezenlijk verschillende situaties. Er is bijgevolg geen schending van het gelijkheidsbeginsel. Door in artikel 3, tweede lid, een open categorie van diensten, voorzieningen en gesubsidieerde organisaties die kunnen deelnemen aan een casusoverleg binnen een LIVC R, op te nemen, worden geen diensten, voorzieningen en gesubsidieerde organisaties uitgesloten van het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de artikelsgewijze toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De beslissing heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid.

B. ESR-TOETS

/

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De beslissing heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De federale wet LIVC R voorziet in de verplichting tot oprichting van een LIVC R op lokaal of bovenlokaal niveau. Verder voorziet de federale wet LIVC R ook in de organisatie van de LIVC R onder leiding van de burgemeester en in de deelname van bepaalde functies (zoals de gemeenteambtenaar die instaat voor de coördinatie, de ondersteuning en de begeleiding van de verschillende preventiemaatregelen die door de gemeente worden genomen) en de Information Officer van de Lokale politie (die de link vormt met de Lokale Taskforce). Het is dus vooral de federale wet die de grootste impact heeft op de lokale besturen.

Dit ontwerp van decreet machtigt de leden van een aantal Vlaamse diensten en voorzieningen en door de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest gesubsidieerde organisaties om te kunnen deelnemen aan een casusoverleg binnen een lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R), conform artikel 458ter Sw. en artikel 3, §1, tweede lid, tweede streepje van de wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme. De leden van de diensten en voorzieningen en gesubsidieerde organisaties die bij dit ontwerp van decreet gemachtigd worden, kunnen bij de burgemeester casussen aanmelden.

Het ontwerp van decreet bepaalt ten aanzien van deze Vlaamse diensten en voorzieningen ook een aantal modaliteiten van deelname. Een bijkomende modaliteit met betrekking tot deelname zit vervat in het artikel 4. Er is een uitnodiging van de betreffende burgemeester vereist. Indien men niet wenst in te gaan op de uitnodiging, wordt verwacht dat een gemotiveerd antwoord hieromtrent wordt bezorgd aan de burgemeester. Dit gemotiveerd antwoord dient niet verstrekt te worden indien de genodigde een vrijwilliger is in de zin van artikel 3, 2° van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering wordt het ontwerp van decreet ingediend bij het Vlaams Parlement.

Er wordt voorzien in een evaluatie van het decreet door de Vlaamse Regering binnen de drie jaar na inwerkingtreding. Op die wijze kan er worden nagegaan of de toepassing van het decreet leidt tot een efficiëntere werking van de LIVC's R en of er wijzingen nodig zijn. Er zal tevens een kwantitatieve en kwalitatieve monitoring worden opgezet. Ook eventuele aanpassingen aan het draaiboek, op basis van deze monitoring, zullen medegedeeld worden aan de Vlaamse Regering.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van decreet houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme, en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme en de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR